

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

5–6 лютого 2021 року

ЧАСТИНА I

Київ
2021

УДК 37.01+159.9(063)
С 91

Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 5–6 лютого 2021 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2021. – Ч. 1. – 108 с.

УДК 37.01+159.9(063)
С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2021
© Київська наукова організація педагогіки та психології, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Зайченко Н. І.

РОЗВИНЕННЯ УВАГИ ЯК СКЛАДНИК
РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ ЗА ІСПАНСЬКИМИ
ПЕДАГОГІЧНИМИ ТРАКТАТАМИ МЕЖІ ХІХ – ХХ СТ. 7

Мамренко М. А.

ФУНКЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ..... 10

Сухацька С. В.

МИСТЕЦТВО РОДИННОГО ВИХОВАННЯ
(В МЕЖАХ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ
ПОГЛЯДІВ К. Д. УШИНСЬКОГО)..... 14

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ

Абільтарова Є. Н.

СТРУКТУРА КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ 21

Бакуменко Т. К., Кириєнко К. М.

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО
ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ
ЯК ВИЩИЙ РІВЕНЬ ЙОГО ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 25

Горностаєва О. О.

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ 28

Деда В. М.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ
КУРСУ «ОСНОВ ПРИРОДОЗНАВСТВА
ТА МЕТОДИКИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИРОДОЮ»..... 32

Кожухова Х. В.

ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ПЕРЕХОДУ
ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ ШКІЛ
ТА ВИКЛАДАЧІВ ЗВО..... 36

Кокнова Т. А. КОНТРОЛЬНО-ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПЕРЕВІРКИ СФОРМОВАНОСТІ ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	38
--	----

Liu Meihuan HOW TO CONSTRUCT A SCIENTIFIC AND REASONABLE TALENT TRAINING MODEL FOR MUSIC EDUCATION MAJORS IN CHINESE UNIVERSITIES	40
---	----

Petliovana L. L. THE IMPORTANCE OF USING AUTHENTIC MATERIALS IN ESP FOR UNIVERSITY STUDENTS.....	43
---	----

Салейчук Е. В. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ	47
--	----

Слободиська О. А. СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	50
---	----

Фрумкіна А. Л. ХУДОЖНЬО-ОБРАЗОТВОРЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.....	53
--	----

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Андросенко А. О. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ	58
--	----

Дзін Лань ЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ КИТАЮ.....	60
--	----

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Бойчук Н. В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	64
---	----

Грошовенко О. П., Герасимчук А. В., Сметанюк І. В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО-ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	67
---	----

Кучеренко А. А.
ВИХОВАННЯ – СТРАТЕГІЧНА ПРОБЛЕМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ ... 70

Пономарьова М. М.
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ВИХОВНІЙ РОБОТІ..... 73

СЕКЦІЯ 5. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Мигуля В. В.
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ
ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 77

Проботюк Г. Н.
АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПІДХОДІВ
STREAM ОСВІТИ В ДОШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ..... 80

Сидорова А. В.
ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ
НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА 83

Смолянко Ю. М., Коршун Т. М.
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ДО ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЕСТЕТОТЕРАПЕВТИЧНИХ
ЗАСОБІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ..... 85

СЕКЦІЯ 6. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

В'язовська О. В.
КОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ВИБІРКОВОЇ УВАГИ
НА РІЗНИХ ЕТАПАХ НАВЧАННЯ 88

СЕКЦІЯ 7. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Августюк М. М.
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ
УМОВ ТОЧНОСТІ МЕТАКОГНІТИВНОГО МОНИТОРИНГУ
НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ 92

Камінська О. В.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ
КОНФЛІКТІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ 95

Назар М. М.
БАЗОВІ ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ДІЯЛЬНОСТІ У МЕРЕЖІ
ІНТЕРНЕТ 99

5. Avhustiuk M. M. Metacognitive monitoring accuracy and learning achievement success: Some theoretical and methodological aspects. Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 23-24 жовтня 2020 р. С. 29–32.
6. Avhustiuk M. Peculiarities of efficient metacognitive monitoring of university students' learning activity. Наукові записки. Серія «Психологія». Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019. Вип. 8. С. 57–60.

Камінська О. В., доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри загальної психології та психодіагностики
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Проблема внутрішньоособистісних конфліктів зберігає свою актуальність, оскільки супроводжується сильними емоційними переживаннями, що може викликати дезадаптацію особистості, знижувати ефективність її діяльності, обмежувати сфери її самореалізації. Негативні переживання можуть загострюватись через вплив інших конфліктогенних чинників, що молода людина відчуває на собі в сучасному соціумі. Джерелом таких конфліктів можуть виступати зміни нормативних основ суспільства, його поступова переорієнтація на віртуальну взаємодію, що особливо яскраво проявляється в молодіжному середовищі, економічна та політична нестабільність, що загострилась за час пандемії. Разом з тим подолання внутрішньоособистісного конфлікту здатне вивести молоду людину на новий рівень функціонування, сприяє формуванню психологічної зрілості, полегшує процес соціалізації, дозволяє краще пізнати власне «Я».

Н.С. Герасімова здійснила аналіз поглядів на внутрішньоособистісний конфлікт, що панують в зарубіжній та вітчизняній психології та встановила, що зазначений феномен розглядається виходячи з теорії особистості, яка існує в тій або тій психологічній школі. Так, прибічники психоаналітичної концепції внутрішньоособистісного конфлікту акцентують свою увагу на його біопсихологічному трактуванні. Представники гуманістичної психології вважають, що в підґрунті

внутрішньоособистісних конфліктів особистості лежать протиріччя однакової сили, але протилежного спрямування. Когнітивна психологія розглядає зазначений феномен через когнітивний дисонанс. Прихильники біхевіоризму пояснюють внутрішньоособистісний конфлікт як погану звичку, результат помилкового виховання. Необіхевіористи під ним розуміють фрустрацію, а інтеракціонізм зводить це явище до конфлікту ролей. Також дослідниця з'ясувала, що показником внутрішньоособистісного конфлікту в когнітивній сфері виступає порушення оптимального рівня адаптації особистості, зниження самооцінки, внутрішня невідповідність між образами «Я – реальне» і «Я – ідеальне», суперечність «образу Я». В емоційній – переважання негативного фону настрою, тривожність, а у поведінковій – зниження адаптивності до умов навчання у ВНЗ [1].

На думку О.А.Чала внутрішньоособистісний конфлікт виявляється як суперечність, що сприймається і переживається людиною як значуща для неї проблема, яка вимагає свого розв'язання і активізує внутрішню роботу свідомості, спрямовану на аналіз і подолання цієї проблеми. Кожна людина є самостійним генератором конфлікту, тобто особистість постійно формує і відтворює внутрішні конфлікти, носієм яких вона є [5].

Автор диференціює поняття конструктивного і деструктивного характеру внутрішніх конфліктів використовуючи наступні ознаки: ступінь особистісних витрат на розв'язання конфлікту; характер впливу на носія конфлікту; наслідки переживання конфлікту. Відповідно, конструктивним внутрішньоособистісний конфлікт є за умов мінімальних особистісних витрат на його розв'язання, позитивного впливу на психічні прояви носія з активізацією саморозвитку та самовдосконалення. Стосовно деструктивного внутрішнього конфлікту спостерігається зворотна динаміка – максимальний розвиток конфліктуєчих структур виснажує особистісні резерви, спричинює психічну стагнацію чи й деградацію [5].

Деяко інша позиція притаманна Г.М. Дубчак, яка виявила ряд психологічних особливостей внутрішньоособистісного конфлікту, а саме: в якості суперечливих тенденцій, що стикаються у внутрішньоособистісному конфлікті, виступають цінності; наявність конфлікту в системі цінностей особистості є обов'язковою умовою людської життєдіяльності, найбільш важливі життєві цінності виявляються найменш доступними [3].

Також дослідниця на підставі аналізу суперечностей, що лежать в основі внутрішньоособистісних конфліктів студентів здійснила їх класифікацію: особистісно-сімейні конфлікти (любов, сімейне життя); конфлікти, зумовлені станом здоров'я (фізичного та психічного); конфлікти, зумовлені матеріальними труднощами; конфлікти,

викликані проблемами соціальної взаємодії (впевненість у собі, наявність друзів, можливість ведення активного діяльного життя, свобода як незалежність у діях і вчинках); конфлікти, зумовлені, проблемами практичної діяльності; конфлікти, пов'язані з прагненням до духовного самовдосконалення (можливість пізнання, творчості, сприймання краси природи та мистецтва) [3].

Т.Ю. Гущина розглядала внутрішньоособистісний конфлікт як важливий, необхідний психологічний механізм трансформації особистості в соціальній ситуації дорослішання, що є специфічною суб'єктивною формою відображення протиріч між вимогами та умовами соціально-культурної дійсності і особистісними потребами та ресурсами молодих людей. На її думку переживання, що виникають під час проживання конфлікту, володіють позитивним потенціалом, здатним підвищити якість розуміння себе, віднайти новий шлях взаємодії з іншими. При цьому внутрішньоособистісний конфлікт, зважаючи на його конструктивний потенціал, не повинен призводити до виникнення особистісних деформацій, викривлювати взаємодію з іншими. Дослідницею розроблено модель внутрішньоособистісного конфлікту як фактору соціалізації студентів. Структурними складовими моделі внутрішньоособистісного конфлікту виступають два взаємозалежні компоненти індивідуального досвіду: когнітивно-емоційний та когнітивно-мотиваційний. Зміст когнітивно-емоційного компоненту виражається смисловим наповненням та інтенсивністю конфліктних переживань, обумовлених труднощами дорослішання, системою самоствавлення, когнітивно-мотиваційного – спрямованістю особистісної активності в студентському віці [2].

Т.М. Сльчанінова досліджувала особливості внутрішньоособистісних конфліктів юнаків та встановила такі специфічні особливості: структура конфлікту – відсутність суб'єктів конфліктного протистояння, сторонами конфлікту стають різні внутрішньоособистісні утворення; форми протікання – протікає у формі важких внутрішніх переживань, супроводжується страхом, депресією, страхом; латентність протікання [4].

Серед низки особистісних рис, що найбільш страждають від проявів внутрішньоособистісних конфліктів дослідниця виділила такі: самоповага, ставлення до інших, самовпевненість, самоінтерес, моральна нормативність [4].

Отже, проведений аналіз публікацій дав змогу встановити, що внутрішньоособистісний конфлікт в юнацькому віці може мати як деструктивний, так і конструктивний потенціал. Перший проявляється при наявності глибинних особистісних проблем, порушенні здатності до соціально-психологічної адаптації, деформованої системи світобачення, надмірній залежності від оцінок оточуючих. Також деструктив-

ний вплив конфлікту може бути зумовлений порушеними зв'язками з близьким оточенням, відсутністю підтримки з їх боку, накладанням на переживання внутрішнього конфлікту психотравмуючої ситуації. Разом з тим переживання внутрішньоособистісного конфлікту може позитивно впливати на розвиток юнака за умови успішного виходу з нього, в процесі якого формуються новоутворення особистості, які дозволяють функціонувати і реалізовувати себе на якісно новому рівні. Сприяє цьому високий адаптаційний потенціал, стійка система ціннісних орієнтації, сформована на попередніх етапах дорослішання, наявність психологічної підтримки з боку оточуючих та несуперечлива «Я-концепція».

Література:

1. Герасімова Н.Є. Внутрішньоособистісні конфлікти в процесі соціальної адаптації студентів до умов вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2004. 21 с.
2. Гущина Т.Ю. Внутрішньоособистісний конфлікт як фактор соціалізації студентської молоді: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2008. 20 с.
3. Дубчак Г.М. Внутрішньоособистісні конфлікти студентів у період навчання у вузі: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Чернівці, 2000. 19 с.
4. Сльчанінова Т.М. Внутрішньоособистісний конфлікт як фактор становлення особистості студентів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Психологічні науки*. 2018. Вип. 3. Т. 2. С. 42–47.
5. Чала О.А. Деструктивний внутрішньоособистісний конфлікт як феномен психіки юнацтва. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД: матеріали ХІХ міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.*, Київ, 30–31 січня, 2014 р., Київ, 2014. С. 13–16.